

Dit is ook China

Cindy Zhu Huijgen

DIT IS OOK CHINA

Terug naar mijn geboorteland

UITGEVERIJ PLUIM
AMSTERDAM/ANTWERPEN

Eerste druk, maart 2024

© Cindy Zhu Huijgen

Omslagontwerp Nanja Toebak
Auteursfoto Niyireth Koelmans
Typografie binnenwerk Perfect Service
Productiebegeleiding Tim Beijer
Drukkerij Wilco, Amersfoort

ISBN 978 94 933 3922 4

NUR 740

www.uitgeverijpluim.nl

ADOPTIE

Daar waar gedachten leeg zijn als lucht,
In een groot land in het Oosten,
Zijn de kleintjes met hun rode boekjes geducht.

Daar waar zich een toekomst bevindt,
In een klein landje in het Westen,
Door iedereen geliefd en bemind.

Alleen een kind vliegt van oost naar west.

– Cindy, 19 jaar

1: Een emotionele hereniging

一模一样, *yimu yiyang*, als twee druppels water

‘Ik weet dat we nog moeten wachten op de resultaten van het DNA-onderzoek, maar ik kan me niet voorstellen dat ze geen tweeling zijn. *Yimu yiyang*,’ zei een oom. Ze leken als twee druppels water op elkaar.

Paula Vrolijk had het gevoel alsof ze in de spiegel keek. Haar tweelingzus Yiling Zheng stelde elk familielid dat aan tafel zat voor. Iedereen zei hetzelfde: *yimu yiyang*. Ze hadden dezelfde neus, dezelfde voortanden en hun oren hadden dezelfde vorm.

Een verschil was hun lengte. Yiling was vier centimeter kleiner. Ook had ze geen kuiltje in haar linkerwang, zoals Paula wel had, net als hun vader. Meneer Zhengs kuiltje zorgde ervoor dat zijn gezicht er vriendelijk uitzag.

Het echte verschil zat in waar ze waren opgegroeid. Paula was door een Nederlands echtpaar geadopteerd toen ze anderhalf jaar oud was. Yiling werd door hun biologische ouders grootgebracht in Ningdu, ten zuidwesten van Shanghai. Het was de eerste keer dat ik een hereniging tussen een geadopteerd kind en haar biologische familie mocht meemaken. Het gaf mij hoop voor de zoektocht naar mijn Chinese ouders.

Ik was emotioneel en elke keer dat de Zhengs iets over het verleden loslieten, moest ik een brok wegslikken. Ik voelde zowel een vleugje jaloezie als opluchting. Paula had een stuk van haar identiteit teruggevonden waar ik tot dusver alleen over kon fantaseren. Toch was ik blij dat ik niet in haar schoenen stond, ik wist niet of ik klaar was voor een ontmoeting met mijn familie. Ik vermoedde dat de kalmte waarmee ze aan tafel zat een onbewust beschermingsmechanisme was.

Paula was naar haar geboorteplaats gekomen in de hoop een aanwijzing te vinden waarmee ze haar biologische ouders kon opsporen. Dat dit binnen twee dagen al gelukt was, had haar overdonderd. En al helemaal dat ze de helft van een tweeling was. Ik zag aan haar dat dit besef nog niet volledig was doorgedrongen.

Ze glimlachte terwijl ze naar de voor haar onbegrijpelijke klanken van het Chinees luisterde. Paula sprak de taal niet. Ik was bij de lunch aanwezig om over haar bezoek te schrijven en kon haar helpen met vertalen. Yiling schepte wat kip op het bord van haar zus om haar een excuus te geven niet te hoeven antwoorden. Ik verbaasde me erover dat ze elkaar instinctief leken te begrijpen, hoewel ze geen gezamenlijke taal spraken en elkaar pas net hadden ontmoet.

Het was niet de eerste keer dat Paula in China was. Op haar twaalfde ging ze er samen met haar adoptieouders naartoe. Toen waren ze naar het kindertehuis geweest waar ze als baby woonde en hadden ze het toeristische Cuiweifeng-natuurpark bezocht met zijn spectaculaire, roodkleurige bergen. Paula had met haar Nederlandse ouders voor het eerst de lokale keuken geproefd. Ze vond het vreem-

de eten heerlijk, al sloeg ze de meest pittige gerechten liever over. Zelfs binnen China stond haar geboortestreek bekend om de hete keuken.

Nu, tien jaar later, was ze in haar geboorteprovincie Jiangxi een zoektocht begonnen. Samen met vier andere Nederlandse geadopteerden uit dezelfde provincie. Volgens het dossier van het weeshuis was ze bij de Ninghe-brug gevonden. Daar had ze met haar lotgenoten flyers uitgedeeld met daarop in Chinese karakters: ‘Kind op zoek naar ouders’. In een kleiner lettertype werd informatie gegeven over hoe ze werd afgestaan, vergezeld van een babyfoto en een foto van hoe ze nu, op drieëntwintigjarige leeftijd, eruitzag.

De vijf jonge vrouwen hadden veel aandacht getrokken. Elke nieuwsgierige omstander kende wel iemand die een kind had moeten afstaan. Een voorbijganger had het groepje gefilmd en op zijn *Douyin*-account, de Chinese naam van TikTok, gepubliceerd. Paula’s biologische oom zag het filmpje en had het naar de familie Zheng doorgestuurd met het bericht: ‘Zij lijkt op Yiling.’

‘Kun je vragen of ze de documenten die ik van het kindertehuis heb gekregen willen zien?’ vroeg Paula aan mij. Ik herhaalde haar vraag in het Chinees en zag de ogen van haar moeder oplichten. Het was overbodig om mevrouw Zhengs antwoord te vertalen. Paula had de screenshots al op haar telefoon opgezocht en liet deze aan haar moeder zien.

‘Gevonden bij de Ninghe-brug? Dat klopt niet. Ze is door een oude vrouw twee dagen na haar geboorte bij het kindertehuis afgeleverd. We zouden nooit een baby buiten leggen op zo’n koude winterdag in februari. Wat als een

vreemdeling haar wat had aangedaan?’ zei ze. Er klonk woede en frustratie door in haar stem.

Voordat ik het kon vertalen, zei Paula: ‘Heb je gezegd dat er valse informatie in het dossier kan staan?’ Ze had de verandering in haar moeders stem ook opgemerkt.

Ik dacht na over hoe ik haar vraag op zo’n manier kon vertalen dat het Chinese gezin het zou begrijpen. ‘Misschien hebben ze dat in haar dossier geschreven, zodat Paula jullie nu gemakkelijker kon vinden? Dat we vandaag met zijn allen aan tafel zitten moet wel *yuanfen* zijn,’ zei ik uiteindelijk. Het moest het lot wel zijn.

Ik wilde graag geloven dat iemand het destijds makkelijker wilde maken voor de pasgeboren baby om later haar ouders terug te kunnen vinden. Waarom zou anders in Paula’s dossier staan dat ze gevonden was bij een brug vlak naast de woning van haar biologische familie? Al was het natuurlijk ook mogelijk dat meerdere geadopteerde kinderen uit Ningdu voor het bureaucratisch gemak dezelfde brug als vindplaats in hun dossier hadden staan. Zoals dat in de jaren negentig vaak werd gedaan. Dan zou het slechts toeval zijn dat de Zhengs ernaast woonden.

Mevrouw Zheng wreef liefkozend met haar hand over Paula’s armen. In de auto richting het restaurant had ze op de achterbank naast haar dochters gezeten. Omdat mevrouw Zheng al op leeftijd was, had ik erop aangedrongen dat ze op de meer comfortabele rijdersstoel moest gaan zitten. De vrouw was echter vastberaden niet van de zijde van haar net teruggevonden dochter te wijken. Alsof ze in de paar uur die ze vandaag samen hadden de jaren van gemis wilde inhalen.

Paula was een uur eerder geboren dan Yiling. In die tijd werd de eenkindpolitiek streng gehanteerd in hun streek. Het gezin voelde zich gedwongen om een van de baby's op te geven. Ze hadden de tweeling nog geen naam gegeven. In China is het gebruikelijk om dat pas op de derde dag na de geboorte te doen. Want hoe kan een vooraf bedachte naam bij de baby passen? Ik kan mij niet voorstellen hoe ze een keuze tussen de meisjes hadden gemaakt. Zouden ze Paula aan de oude vrouw hebben gegeven, omdat zij vaker hilde dan haar zusje? Of omdat ze dachten dat zij sterker was en gemakkelijker elders zou overleven?

Een paar jaar later, toen Paula al aan haar leven in Nederland was begonnen, werd haar biologische moeder opnieuw zwanger. Dit keer van twee jongens, een van hen werd levenloos geboren. Voor hun levende zoontje kreeg de familie een boete opgelegd van omgerekend bijna 650 euro vanwege het overtreden van de familiewetgeving.

In tegenstelling tot Paula wist Yiling wel van het bestaan van haar tweelingzus. Toen Yiling tien jaar was, vroeg ze haar ouders om naar haar zus op zoek te gaan.

‘Waren ze ervan op de hoogte dat er veel Chinese baby's door buitenlanders zijn geadopteerd?’ vroeg Paula.

Weer dacht ik na over hoe ik haar vraag het beste kon stellen. ‘Jullie weten dat er door de familiewetgeving veel kinderen zijn afgestaan? Een groot deel van hen werd door buitenlanders in het gezin opgenomen,’ zei ik. In China ontweek ik het woord eenkindpolitiek waar mogelijk en gebruikte ik de meer neutrale term familiewetgeving. Dat had ik overgenomen van mensen die hun kind hadden moeten afstaan. Het zorgde ervoor dat ouders met meer

emotionele afstand over de traumatische ervaring konden praten.

Ik koos ervoor om de Zhengs niet te vertellen dat buitenlandse gezinnen vaak de voorkeur hadden boven een Chinees gezin vanwege de geldbedragen die in het spel waren. Er werd meer aan buitenlanders verdiend. Chinese echtparen die een Chinese baby wilden adopteren, kregen met een langere wachtrij te maken. Uit rapporten over interlandelijke adoptie blijkt telkens weer dat vraag aanbod creëert, dat was in China niet anders. Het kwam voor dat Chinese ambtenaren kinderen van ouders weghaalden en erop toezagen dat deze door buitenlanders werden geadopteerd, zodat ze het geld in eigen zak konden steken. Biologische ouders wisten niet dat handhavers van de familiewetgeving niet het recht hadden om kinderen in beslag te nemen. Een paar van deze mensen zijn jaren later door Chinese rechters veroordeeld voor ontvoering en kinderhandel.

De ogen van mevrouw Zheng waren al betraand vanwege de valse informatie in het dossier over de vindplaats. Ik wilde haar de pijn besparen dat haar dochter mogelijk als handelswaar was gebruikt.

‘Toen we haar wilden vinden, was China veel minder ontwikkeld. We wisten niet waar we moesten beginnen. Als we ook in het buitenland hadden moeten zoeken, hadden we helemaal geen idee gehad. Tegenwoordig is het via Douyin gemakkelijker,’ zei Yiling.

‘Eet nog wat,’ zei mevrouw Zheng, terwijl ze wat groente op het bord van haar hervonden dochter schepte. Paula had tien minuten geleden al genoeg, maar haar moeder wilde het niet horen. Ik had Paula uitgelegd dat samen eten

in China een belangrijke manier was om liefde te tonen. Alsof de gerechten als een spreekbuis dienen voor de gevoelens en emoties die Chinezen zelden uitspreken. Het herinnerde mij aan hoe mijn adoptiemoeder mij vroeger kippensoep te eten gaf als ik ziek was.

Aan deze eettafel in Ningdu spatte de liefde ervan af: er zaten dertien mensen aan de tafel en er bleven gerechten bij komen. Paula werd overladen met cadeaus. Haar ouders hadden de tweeling dezelfde armband gegeven en van haar opa had ze een *hongbao* ontvangen. Zo'n rode envelop met geld wordt normaal gesproken tijdens Chinees Nieuwjaar aan kinderen gegeven. Ook geven gasten bij een bruiloft een *hongbao* aan het nieuwe echtpaar om op die manier bij te dragen aan de kosten van de ceremonie.

Na de lunch gingen we naar een lokale boeddhistische tempel, waar meneer Zheng een zak vol met wierook en kaarsjes kocht. Ik kon mij niet voorstellen dat ze die allemaal zouden opsteken. Toen haar vader voor de derde keer een grote bos stokjes tegelijkertijd opstak, besepte ik dat er voor de Zhengs niet genoeg wierook bestond om de terugkomst van hun dochter te vieren.

De dag voelde als een sprookje waar adoptiekinderen over de hele wereld van dromen. Ook ik denk vaak na over het moment dat ik met mijn ouders zou worden herenigd en zij mij huilend in de armen vallen. Net zoals Paula's ouders zouden de mijne zeggen dat ze geen andere optie hadden gehad en dat ze dankbaar zijn dat ik zo goed terecht ben gekomen.

In tegenstelling tot een sprookje, dat eindigt met 'en ze leefden nog lang en gelukkig', was dit niet het einde van

Paula's adoptieverhaal. Toen we afscheid namen, begon de realiteit van deze ontmoeting de weg van het hoofd naar het hart te vinden. Paula en Yiling deden beiden hun best om zich sterk te houden en niet te huilen. Tevergeefs. Zelfs hun vader, die tot dan afstandelijk had geleken, hield het niet droog.

'Kan je zeggen dat ik zeker terugkom met mijn adoptieouders?' vroeg Paula tussen het snikken door.

Ik had het eerder al een paar keer tegen het gezin gezegd, maar drukte het ze nogmaals op het hart.

'Kan ze echt niet langer blijven?' probeerde haar moeder nog eens.

Ik antwoordde dat Paula zich bij de groep van de andere Nederlandse geadopteerden moest aansluiten met wie ze afspraken had. Ze zou over een paar maanden terugkomen.

Mevrouw Zhengs gezicht zag er gepijnigd uit. Voor haar moest het voelen alsof ze haar dochter voor een tweede keer afstond. Een paar dagen later kreeg ik een appje van Paula. De resultaten van het DNA-onderzoek waren binnen. Ze waren een match voor 99,9 procent, wat alleen zo is bij een eeneïge tweeling.

Van mijn vleugje jaloezie was niets meer te bekennen. Paula had bij haar biologische ouders kunnen opgroeien, als niet zij maar Yiling was afgestaan. Het lijkt mij enorm confronterend om een tweelingzus te ontmoeten. Eentje die mijn alternatieve leven heeft meegemaakt. Ook zonder tweelingzus word ik al gekweld door de vraag hoe het zou zijn geweest als ik in China was opgegroeid.